Oświadczenie złożone
przez senatora Przemysława Błaszczyka
na 54. posiedzeniu Senatu
w dniu 12 marca 2026 r.

Oświadczenie skierowane do ministra rolnictwa i rozwoju wsi Stefana Krajewskiego

Szanowny Panie Ministrze!

Do mojego biura senatorskiego zgłosił się rolnik (…), który został dotknięty działaniem Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa (KOWR) polegającym na skorzystaniu z prawa pierwokupu nieruchomości rolnej. W jego ocenie decyzja ta jest dla niego bardzo niesprawiedliwa i krzywdząca. (…)

W związku z tą sprawą jako senator postanowiłem osobiście skontaktować się telefonicznie z panem Przemysławem Jaszczakiem, dyrektorem oddziału terenowego KOWR w Łodzi. Na moje pytanie, dlaczego KOWR zdecydował się skorzystać z prawa pierwokupu w tym przypadku, otrzymałem odpowiedź, że KOWR zwiększa swoje zasoby gruntów, ponieważ są one obecnie niewystarczające, a ziemia może być w przyszłości niezbędna m.in. pod inwestycje związane z Centralnym Portem Komunikacyjnym lub na potrzeby obronności, docelowo może być również przedmiotem dzierżawy.

W mojej ocenie powstaje jednak pytanie, czy taki sposób korzystania z prawa pierwokupu był zgodny z intencją ustawodawcy. Wydaje się bowiem, że celem przepisów dotyczących prawa pierwokupu było przede wszystkim zapobieganie spekulacyjnemu obrotowi ziemią rolną, a nie ograniczanie możliwości rozwoju młodych rolników, którzy faktycznie chcą prowadzić działalność rolniczą.

Również argumenty dotyczące potencjalnych planów związanych z inwestycjami CPK czy potrzebami wojskowymi wydają się w tym przypadku wątpliwe, jeśli weźmie się pod uwagę lokalizację przedmiotowej działki. Trudno również zrozumieć logikę działania polegającą na odbieraniu ziemi rolnikom faktycznie ją uprawiającym po to, aby w przyszłości mogła ona zostać oddana w dzierżawę innym podmiotom.

W związku z tym proszę o odpowiedź na następujące pytania.

1. Jakie przesłanki zdecydowały o skorzystaniu przez KOWR z prawa pierwokupu w odniesieniu do działki (…), i dlaczego decyzja ta została podjęta kosztem możliwości rozwoju młodej rolniczki, która zamierzała prowadzić na tym gruncie działalność rolniczą?
2. Jakimi kryteriami kieruje się KOWR przy podejmowaniu decyzji o wykonywaniu prawa pierwokupu w przypadku działek rolnych, które nie mają istotnego znaczenia dla powiększenia Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa, nie mają charakteru strategicznego ani inwestycyjnego oraz nie są położone w sąsiedztwie terenów przeznaczonych pod ważne inwestycje publiczne?
3. Czy w ocenie ministerstwa tego typu działania KOWR są zgodne z celem ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego, w szczególności w kontekście wspierania rodzinnych gospodarstw rolnych?
4. Czy ministerstwo analizuje, jak często oddziały terenowe KOWR korzystają z prawa pierwokupu w przypadku działek rolnych o powierzchni do 2 ha, które nie mają istotnego znaczenia inwestycyjnego ani strategicznego?
5. Czy zdaniem ministerstwa istnieje ryzyko, że mechanizm ten może prowadzić do nadmiernej uznaniowości decyzji podejmowanych na poziomie regionalnym, polegających na korzystaniu z prawa pierwokupu przez KOWR, następnie oddawaniu gruntów w dzierżawę, a w dalszej kolejności sprzedaży dzierżawcy z zastosowaniem prawa pierwszeństwa? Czy w ocenie ministerstwa istnieje ryzyko występowania w takich sytuacjach nadużyć?
6. Proszę o informację, ile podobnych transakcji zostało dokonanych przez oddział terenowy KOWR w Łodzi w latach 2025–2026, transakcji, w przypadku których skorzystano z prawa pierwokupu w odniesieniu do działek rolnych o powierzchni do 2 ha. Proszę również o przedstawienie szczegółowego wykazu takich nieruchomości, z uwzględnieniem miejscowości, powierzchni działek, cen zakupu, przesłanek skorzystania z prawa pierwokupu oraz informacji, co obecnie dzieje się z tymi nieruchomościami (np. czy zostały oddane w dzierżawę, komu i na jakich zasadach).

Na zakończenie chciałbym zwrócić się do pana ministra z pytaniem, czy w przedstawionym przypadku istnieje jakakolwiek możliwość naprawienia skutków tej decyzji lub udzielenia realnej pomocy młodej rolniczce, która zamierzała rozwijać gospodarstwo rolne i prowadzić działalność produkcyjną na przedmiotowym gruncie. Opisany przypadek budzi poważne wątpliwości i, w mojej ocenie, jest tu naruszenie zaufania młodych ludzi do instytucji państwa. Mamy do czynienia z sytuacją, w której młodzi rolnicy planują

rozwój gospodarstwa, chcą inwestować w produkcję rolną i wiązać swoją przyszłość z rolnictwem, a mimo to dotykają ich działania instytucji publicznych, które w praktyce utrudniają im realizację tych planów.

Dlatego proszę pana ministra o szczegółowe wyjaśnienie tej sprawy oraz wskazanie, czy, a jeśli tak, to w jaki sposób, możliwe jest rozwiązanie tego problemu w sposób sprawiedliwy dla osób, które chciały prowadzić rzeczywistą działalność rolniczą.

Przemysław Błaszczyk
senator RP